

Goed onderwijs voor studenten kost geld

Er moet een einde komen aan het stelselmatig ontkennen dat studenten te weinig les krijgen. De Rekenkamer moet daarom onderzoeken welk deel van het budget op hogescholen wordt besteed aan onderwijsactiviteiten tussen docent en student. Dat zeggen Ad Verbrugge, Presley Bergen en Jan-Willem Bruins.

Juist nu het hoger onderwijs te kampen heeft met forse en onverantwoordelijke bezuinigingen en langstudeerders misschien veel collegegeld moeten gaan betalen, is het noodzakelijk dat hogescholen zo goed mogelijk met hun geld omgaan. Juist nu is het belangrijk met elkaar af te spreken hoeveel geld we willen besteden aan de essentie van ons onderwijs, het contact tussen student en docent. Maar wat is voldoende? Om daar antwoord op te geven zijn er cijfers nodig waarover docenten en bestuurders het met elkaar eens zijn.

Er is nu te veel onduidelijkheid over hoeveel geld er werkelijk naar het onderwijs gaat. Bestaat er een therapie voor feitenfobie? Aan de verwarring kan een eind komen als goed onderscheid wordt gemaakt in drie manieren waarop je naar deze problematiek kan kijken: a. 'van boven af', b. vanuit het personeelsbestand en c. 'van onderaf'.

De eerste methode wordt gebruikt door Guusje ter Horst, voorzitter van de HBO-raad. Zij reageerde onlangs getergd op de opmerking van premier Mark Rutte dat 30 tot 40 procent van het budget op hogescholen op zou gaan aan 'gedoe', met het verweer dat de bureaucratie op het hbo slechts uitkwam op 22 procent. Wat zij zegt klopt maar ze vermeldt alleen de operationele overhead. Rutte telde

er ook de specifieke overhead bij (beleidsmedewerkers, etc.) en dan komt de berekening op 36 procent volgens het gerenommeerde Bureau Berenschot.

Een tweede manier om naar dit onderwerp te kijken is berekenen hoeveel docenten er op een hogeschool werken. Uit een recent onderzoek van de Vereniging Medezeggenschap Hogescholen (VMH) onder elf overwegend grote hbo-instellingen blijkt dat van het personeel op hogescholen gemiddeld 57 procent geregistreerd staat als docent. Op Windesheim is dat 55 procent. Het percentage ligt in werkelijkheid iets lager, omdat docenten soms overstappen van een functie in de directe onderwijsuitvoering naar een functie in de onderwijsbegeleiding, terwijl dergelijke mutaties zelden doorgevoerd worden in de personeelsregistratiesystemen. Conclusie: zo'n beetje de helft van alle medewerkers van hogescholen is geen docent.

'Veel hogescholen nemen het probleem te weinig serieus'

Er is nog een derde manier om te laten zien hoe hogescholen hun middelen inzetten voor het onderwijs. Het voordeel van deze methode is dat ook duidelijk wordt welke tijd van docenten niet naar de directe onderwijsuitvoering gaat, omdat veel docenten ook andere taken verrichten, zoals die van teamleider, coördinator, kwaliteitszorgmedewerker, voorlichter, onderwijsadviseur. Het meest zui-

vezet van middelen in de directe onderwijsuitvoering inzichtelijk te maken is dan ook eenvoudigweg uitrekenen welk deel van het hogeschoolbudget wordt besteed aan de onderwijsactiviteiten tussen docent en student.

Dit kengetal is enkele jaren geleden uitgerekend door de Tilburgse hoogleraar accounting Jan Bouwens, die voor een bepaalde hogeschool op 21 procent van het budget kwam. Het is jammer dat de voorzitter van de HBO-raad dit cijfer onlangs ontkende tijdens een interview in Buitenhof. Zij beweerde dat ander onderzoek deze cijfers kon weerleggen maar toen we om inzage vroegen in dat onderzoek bleek het er niet te zijn. Onderzoek van de medezeggenschapsraad van Windesheim bevestigde enkele jaren geleden juist het cijfer van Bouwens, men kwam uit op ongeveer 25 procent. Dat percentage zou nu licht gestegen kunnen zijn omdat de gemiddelde docent iets duurder is geworden en omdat er op sommige opleidingen iets meer les wordt gegeven. Maar het blijft een veel te laag percentage en dat is vooral het gevolg van het feit dat er in de loop der jaren steeds minder geïnvesteerd werd in de contacttijd tussen docent en student. Omdat veel hogescholen dit probleem te weinig serieus nemen, waardoor studenten te weinig les krijgen en een veel te lage studielast hebben, is het goed dat de Rekenkamer in opdracht van de onderwijsinspectie deze cijfers nog eens gaat narekenen.

Tijdens een symposium van Beter Onderwijs Nederland afgelopen zaterdag, bleek dat de aanwezige politieke partijen een motie willen indienen in de Tweede Kamer om de minister van onderwijs te vragen dit onderzoek daadwerkelijk te gaan uitvoeren. Misschien komt

er dan een einde aan het stelselmatig ontkennen van deze problematiek en zullen we weer voldoende investeren in goed onderwijs.

Deze bijdrage is een op verzoek van Hskwin' ingekorte en bewerkte versie van de opiniebijdrage die Ad Verbrugge (VU), Presley Bergen (NHTV) en Jan-Willem Bruins (Windesheim) onlangs publiceerden in de Volkskrant.